

TRES MIRADES SOBRE L'ESCOLA

Aquests darrers quatre anys la crisi també ha colpit l'escola. Per això hem demanat a tres mestres que ens donin el seu punt de vista sobre les conseqüències que les retallades han tingut per al sistema educatiu i l'estat d'ànim amb què afronten aquests cursos tan complicats.

TOCA REMAR CONTRA CORRENT I SALVAR ESCULLS

Joan Roca

Mestre de l'escola Vedruna i escriptor

Joan Roca

Malgrat que la meva formació universitària és de lletres, encara conservo la capacitat de càlcul que vaig desenvolupar al batxillerat antic, aquell de sis cursos amb dues revàlides. Això m'ha permès de fer comptes i deduir que en cosa de tres anys la meva capacitat adquisitiva s'ha vist reduïda en més d'un 20%. M'han tractat amb la mateixa consideració que ho han fet amb els funcionaris de l'escola pública sense que pugui gaudir dels avantatges de pertànyer a aquest cos (feina garantida per a tota la vida activa, menys hores lectives i un sou superior). Però faig de mestre, és la meva vocació, porto trenta-cinc

anys d'exercici a l'esquena i la meva feina em segueix il·lusionant; potser no tant com quan vaig començar, però em segueix il·lusionant i mantenint-me viu i despert. Per tant, crec que no em puc queixar, perquè molts dels nois i noies a qui he acompanyat en la seva etapa de formació a l'escola encara no han aconseguit la seva primera ocupació, i els qui han assolit aquesta fita s'han trobat amb un contracte dels que anomenem precaris i un sou que considero injust si el comparo amb el meu.

Al·l'escola (un centre concertat per la Generalitat de Catalunya) fa més de mig any que no rebem els diners relatius a despeses de funcionament. Aquest handicap econòmic de moment l'estem salvant amb una gestió racionalment restrictiva de les despeses i gràcies a una previsió iniciada assenyadament cursos enrere. M'enorgulleix formar part de l'equip d'una escola capaç d'aixecar un edifici nou amb la implicació de les famílies, que han anat fent una aportació mensual a la Fundació, i la dels mestres, que portem 15 anys fent-hi donació d'una hora setmanal del nostre sou. Estem acostumats a lluitar contra les dificultats econòmiques i preparats per plantar-los cara.

Les famílies pateixen de forma cada vegada més generalitzada per poder fer front a les despeses i arribar a fi de mes sense números vermells. Algunes han hagut de prescindir del servei de menjador i encomanar-se als avis reconvertis en àngels de la guarda per poder estirar una mica més el moneder. A l'escola vivim aquesta realitat i procurem donar un cop de mà a qui més li cal. I no podria ser d'altra manera, si considerem que un dels valors que ens defineix com a institució i que volem inculcar en els nois

Actualitat

i noies és el de la solidaritat.

En plena crisi econòmica, ens arriba l'enèsima proposta de reforma educativa que, entre altres despropòsits, pretén aniquilar l'escola catalana per la qual vam lluitar i que hem sabut mantenir durant tres llargues dècades. La meva reflexió, digueu-me cínica que l'edat ja m'ho permet, és la de demanar-me quin futur li pot esperar a aquest estat plurinacional que des del senyor Villar Palasí fins l'actual Wert ha deixat la tasca de dirigir l'educació en mans dels ministres més inconscientment ineptes de tots els governs i de tots colors.

Ja veieu que no em manquen motius per ser apocalípticament pessimista, però tot el que he comentat abans relacionat amb l'escola no ho trobo tan significatiu com l'evidència que ens trobem davant d'una complexa i preocupant crisi de valors a la societat i, per inclusió evident, a l'escola. El relativisme que tenyeix tots els valors fonamentals que haurien de restar immaculats en una societat de tarannà humanista ha acabat malmenant les relacions humanes, les responsabilitats individuals i col·lectives, i ens ha instal·lat en una situació confusa de la qual em temo que només podrem sortir-ne fent cau i netes.

No parlo només de recuperar l'enyorada cultura de l'esforç i els valors del voluntarisme i la gratuïtat, que porten una bona colla d'anys anant de mal borràs. Desitjo poder mirar els meus néts als ulls i dir-los que he fet el que he pogut per deixar-los un país millor que aquell que vaig heretar i, ara com ara, em sembla que ho tinc una mica magre...

Malgrat tot, seguiré fent de mestre, lluitant en la mesura de les meves cada vegada més migrades forces i creient en la capacitat de millorar dels nois i noies els pares dels quals han confiat en el projecte educatiu de la MEVA escola. Això no ho canviaran els ajustos pressupostaris, les retallades de sou, les reformes estúpides ni les crisis de valors; els de la meva generació estem acostumats a remar contra corrent des que vam tenir ús de raó.

REFLEXIONS COMPARTIDES

Montserrat Pascual Pou

Professora a l'IES Tona

Montserrat Pascual

D'un temps ençà, sembla que les estisorades en el món de l'educació són el pa de cada dia: afecten tothom i no deixen ningú indiferent. Com ja és tradició en el nostre país, tothom es veu amb el dret d'opinar i criticar els funcionaris: que si ja ens està bé, que si tenim massa vacances, que sempre ens queixem... Qui es recorda del compromís que tenim, com a professionals, amb els nostres alumnes? I què me'n dieu, per exemple, de la responsabilitat innecessària que assumim cada vegada que sortim d'excursió?

Davant d'aquesta situació, la ja famosa crisi econòmica no ens hi ajuda gens. Uns no gosen demanar la baixa davant d'una malaltia per no veure retallat el sou a final de mes; d'altres pateixen la baixa dels companys perquè els toca assumir la seva feina mentre no arriba el nou substitut (si és que arriba...), i, paral·lelament, d'altres fan mans i mànigues per sobreviure enmig de les irregularitats en els pagaments del servei de menjador.

I enmig d'aquesta situació, veiem com el desànim va fent-se lloc. Ja no es tracta simplement d'una qüestió econòmica personal; es tracta d'una qüestió de valors. Des dels centres públics, sempre s'ha vetllat per garantir la igualtat entre els nostres alumnes, per garantir que, independentment de la seva procedència social, geogràfica o econòmica, tots i totes poguessin aspirar a la mateixa educació de qualitat. Però on és ara l'equanimitat entre

els professors?! Companys que fan la mateixa feina cobren menys simplement pel fet que són interins o substituïts.

Ara bé, si em permeteu la sinceritat, el més preocupant és, quan enmig d'una classe en què intentes subratllar la importància de l'esforç, salta un alumne i et demana: "De què em servirà si no hi ha feina? Quin futur m'espera?". Aquí hi ha el secret: malgrat les adversitats, cal seguir lluitant per poder fer front als imprevistos. Cal que els nostres alumnes i, en definitiva, els nostres joves vegin que el futur és seu: si hi ha algú que té la possibilitat de fer canviar el món (lluny d'utopies, és clar) són ells. Però per aconseguir-ho, no n'hi haurà prou a estar preparats; caldrà tenir a l'abast el màxim de coneixement, de recursos i habilitats per poder triomfar, per poder treballar en aquella professió tan desitjada i, en definitiva, per poder ser plenament feliços. Com ho aconseguiran? Només amb esforç, tenacitat, constància, ganes de superació..., valors tan poc valorats en la societat del consum. Si partim de la idea que no hi ha cap pàgina web, ni cap superfície comercial que en vengui, part de la responsabilitat rau en les famílies i els professionals de l'ensenyament. I és aquí quan, fidels a la nostra vocació, posem en un sac les crítiques, els contratemps i els maldecaps, ens dibuixem un somriure a la cara i entrem a la classe dient: "Nois, noies! Som-hi! El futur és vostre i el món us necessita. Per tant, comencem la cursa per tirar endavant i sortir-nos-en!".

"ESPEREM QUE AQUESTA CRISI, QUE TANTS MALDECAPS ENS ESTÀ PORTANT, ENS ENFORTEIXI I ENS ABOQUI A UN CANVI DE VALORS"

**Montse Sutorras
Nebot**

Mestra de Primària,
34 anys a l'escola
L'Era de Dalt

Montse Sutorras

Tot i que ja fa uns quants anys que la crisi econòmica es va destapar, continuem vivint moments de desconcert. En un principi, aquesta crisi ens l'amagaven, però la vèiem a venir, més tard la teníem a sobre i no ens la creïem i, actualment en som molt conscients perquè a tots ens afecta de ple o de molt a prop.

Moltes famílies, empreses i institucions tenen problemes. Tots coneixem o el propi cas, o el d'algun familiar, amic o veí que està patint d'una manera punyent la situació a què ens han portat una colla de banquers, especuladors i polítics sense cap mena d'escrúpol ni consciència social. Això ens mena a la reflexió que aquesta crisi no és només econòmica. Ens han abocat a una crisi social, d'idees i de valors.

Han vingut les retallades i hem començat a patir-ne les conseqüències. En un primer moment ens hi hem rebel·lat, i poc a poc hem hagut d'anar adaptant-nos a aquesta situació. Els que s'han quedat sense feina, estrenyent-se el cinturó per tal que qualsevol ajuda que els arribés s'allargués tant com fos possible, reduint despeses fins arribar a condicionar la qualitat de vida de la família i l'estat del seu benestar. Els que tenim el privilegi de mantenir-la, hem anat moderant el consum perquè sabem que, actualment, poques feines són per sempre, i en molts casos cal ajudar algú del nostre entorn que en té necessitat.

A l'escola, i parlo de l'Escola L'Era de Dalt, que és la que visc, conec i estimo, com és natural també estem patint les conseqüències d'aquesta crisi. Ens estem trobant dificultats en l'àmbit de les famílies, dels mestres, de l'organització general de l'escola i en el de les activitats organitzatives de l'ampa.

Tot i que la comunitat educativa de la nostra escola és molt austera, rigorosa i honesta en les despeses, ja que no tenim cap afany de lucre, cada vegada ens trobem amb més famílies que han de fer un gran esforç per poder fer efectiu l'import dels pagaments necessaris perquè els seus fills puguin portar a terme les activitats escolars. L'escola és conscient d'aquest esforç i en tot moment intenta donar tot tipus de facilitats i suport a aquestes famílies. Des de ja

Actualitat

fa molts anys, preveient aquesta crisi i per una qüestió de sostenibilitat, es van socialitzar els llibres de text. Són propietat de l'ampa i cada final de curs els revisen i els fan una posada a punt, reposen els que cal i fan la previsió per al curs següent. Això fa que les famílies puguin pagar un import molt més baix del que pagarien si cada curs haguessin de comprar tot el lot de llibres. Per altra banda, la nostra metodologia de treball per projectes comporta una utilització i una despesa de material més sostenible, ja que els aprenentatges es fan de forma més vivencial i no es fa servir tant paper.

La nostra escola, gràcies a l'ampa, té un servei de cuina, menjador i monitoratge excel·lent. Aquest servei a les famílies també se n'ha vist afectat. Molts dels nens i nenes tenen beques de menjador i l'Administració no n'està fent efectiu el pagament en el seu moment, i les famílies, en conseqüència, han d'avançar els diners. Fins aquest curs, l'ampa finançava els diners corresponents a les beques a les famílies que en tenien necessitat, però actualment s'han anat esgotant les reserves i ja no poden fer aquest finançament. Això fa que les famílies que tenen dificultats per fer el pagament total de la despesa de menjador, s'hagin vist obligades a deixar d'utilitzar aquest servei. Per altra banda, en haver-hi un índex més alt d'atur, les famílies ja no es plantegen que els seus fills dinin fora de casa. Malgrat totes aquestes dificultats la gran majoria d'alumnes dinen a l'escola. La comissió de menjador segueix posant tot el seu esforç per mantenir la qualitat del servei i optimitzar els recursos.

En l'àmbit del mestres i l'organització general de l'escola, les retallades també han estat molt presents. L'Administració va començar retallant-nos el sou. En un principi ho vàrem acceptar sense gaire polèmica, ja que si la nostra aportació servia per cobrir alguna necessitat quedàvem satisfets. Més endavant, quan van continuar amb nous retalls de sou, i veient que no es demanava el mateix esforç a altres estaments socials, ens va crear malestar. Seguidament ens van retallar personal i, aleshores, la indignació va créixer, ja que aquesta

mesura afecta la qualitat de l'ensenyament. La nostra metodologia de treball prioritza l'atenció a la diversitat i requereix personal suficient per atendre tots i cada un dels alumnes. Aquestes retallades han suposat un canvi organitzatiu important per tal que les mesures adoptades pel Departament d'Ensenyament no afectin la qualitat d'ensenyament que volem a la nostra escola.

Un altra de les mesures que ha alterat l'organització escolar és la no substitució de les baixes per malaltia fins el sisè dia i el descompte del 50% del sou del mestre malalt. Mentre falta un mestre a l'escola per malaltia els alumnes han de deixar necessàriament de fer algunes activitats que normalment fan en grups reduïts: treball amb ordinador, grups de treball, tallers, racons... Quan falta una peça de l'engranatge la màquina se'n ressent.

Amb la crisi i les conseqüents retallades l'Administració té un tracte discriminador envers els mestres interins i substituïts. Només cobren per les hores lectives i estan exempts d'estar presents al centre a les hores d'esbarjo. Això vol dir que els mestres tutors o tutores que són interins se'ls invita a no fer l'observació i el seguiment dels seus alumnes a l'hora del joc. Viuen en una constant incertesa a causa dels freqüents canvis d'escola.

Aquest conjunt de mesures restrictives afecten tota la comunitat educativa a efectes pràctics i també emocionals, ja que la motivació no es manté en el nivell òptim necessari per viure el dia a dia d'una escola. Malgrat totes aquestes adversitats, les ganes d'encomanar als nostres alumnes la necessitat d'un canvi social fa que mantinguem viva la il·lusió i l'esforç.

Esperem que aquesta crisi, que tants maldecaps ens està portant, ens enforteixi i ens aboqui a un canvi de valors, a ser més solidaris, a valorar el que tenim, i a adoptar mesures més sostenibles en la nostra vida.